

Załącznik nr 1 do
Zarządzenie nr 18/2025
Dyrektora Narodowego Centrum Nauki
w sprawie
wprowadzenia wytycznych dla podmiotów
audytujących wykonanie projektów
badawczych finansowanych przez
Narodowe Centrum Nauki
z dnia 07-03-2025

**Wytyczne dla podmiotów audytujących wykonanie projektów
badawczych wyłonionych w ramach konkursów finansowanych
przez Narodowe Centrum Nauki**

Spis treści

I. Podstawa prawna	3
II. Wybór audytora przeprowadzającego audyt zewnętrzny	3
III. Kwalifikowalność kosztu audytu zewnętrznego	4
IV. Cel przeprowadzenia audytu zewnętrznego	4
V. Zakres audytu zewnętrznego	4
VI. Termin przeprowadzenia audytu zewnętrznego	6
VII. Zakres sprawozdania z przeprowadzonego audytu zewnętrznego	6
VIII. Obowiązki podmiotu audytowanego	8
IX. Wymagania dotyczące terminów przekazania sprawozdania z audytu zewnętrznego projektów badawczych	8

I. Podstawa prawna

Podstawą prawną przeprowadzenia audytu zewnętrznego są:

1. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 roku o Narodowym Centrum Nauki (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 153);
2. Umowa o realizację i finansowanie projektu badawczego.

II. Wybór audytora przeprowadzającego audyt zewnętrzny

Audytowany podmiot dokonuje wyboru audytora, zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych/zasadą konkurencyjności.

Audytor przeprowadza audyt, którym może być:

1. Osoba spełniająca warunki określone w art. 286 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.);
2. Osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zatrudniająca przy przeprowadzaniu audytu osoby, spełniające warunki określone w art. 286 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.).

Audytorem nie może być:

1. podmiot zależny od audytowanego podmiotu;
2. podmiot dokonujący badania sprawozdania finansowego audytowanego podmiotu w okresie 3 lat poprzedzających audyt.

Wykonawca audytu zewnętrznego oraz osoba/osoby uczestniczące w przeprowadzeniu audytu muszą spełniać wymóg bezstronności i niezależności od badanego podmiotu. Pisemne oświadczenie dot. bezstronności i niezależności składa zarówno wykonawca jak i osoba/osoby przeprowadzające audyt. Oświadczenie to powinno zostać przekazane wraz z opinią i sprawozdaniem z przeprowadzonego audytu zewnętrznego do Narodowego Centrum Nauki. Oświadczenie może stanowić odrębny dokument w stosunku do sprawozdania i opinii lub może być zawarte w treści sprawozdania. W przypadku, gdy oświadczenie stanowi odrębny dokument musi być także podpisane (kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub równoważnym) przez wykonawcę audytu zewnętrznego oraz osobę/osoby uczestniczące w przeprowadzeniu audytu.

Audytor jest zobowiązany zachować poufność i nie naruszać tajemnic audytowanych podmiotów w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Audytorem jest

zobowiązany do udzielenia wyjaśnień w zakresie objętym audytem Dyrektorowi Narodowego Centrum Nauki oraz upoważnionym przez niego osobom.

Audytora przechowuje dokumentację audytu zewnętrznego przez okres 5 lat począwszy od końca roku, w którym audyt został przeprowadzony.

III. Kwalifikowalność kosztu audytu zewnętrznego

W przypadku projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki, podmiot audytowany ponosi koszty przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Koszt przeprowadzenia audytu zewnętrznego może zostać sfinansowany z puli kosztów pośrednich projektu lub ze środków własnych podmiotu audytowanego.

IV. Cel przeprowadzenia audytu zewnętrznego

Celem przeprowadzenia audytu zewnętrznego jest weryfikacja finansowych, formalnych aspektów realizacji projektu oraz innych zobowiązań wynikających z Wniosku, Decyzji lub Umowy oraz wydanie przez audytora opinii, w szczególności w zakresie:

1. realizacji wydatków i uzyskania założonych efektów finansowych, formalnych aspektów realizacji projektu oraz innych zobowiązań, zgodnie z wymaganiami zawartymi we Wniosku, Decyzji lub w Umowie;
2. wiarygodności danych liczbowych i opisowych zawartych w dokumentach związanych z realizowanym projektem;
3. poprawności dokumentowania i ujęcia operacji gospodarczych w wyodrębnionej dla danego projektu ewidencji księgowej.

V. Zakres audytu zewnętrznego

W przypadku projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki audyt zewnętrzny obejmuje analizę dokumentacji oraz stosowanych procedur kontroli wewnętrznej w odniesieniu do przekazywania i rozliczania otrzymanych środków finansowych, procedur akceptacji wydatków kwalifikowalnych w zakresie ich zasadności i odpowiedniego udokumentowania oraz sprawozdawczości z projektu ze szczególnym uwzględnieniem realizacji postanowień Umowy o realizację i finansowanie projektu badawczego.

W trakcie audytu audytor weryfikuje poniesione wydatki według doboru próby pozwalającej audytorowi wydać wiążącą opinię i sporządzić sprawozdanie w tym zakresie. Próba do

badania powinna stanowić nie mniej niż 30% poniesionych kosztów w danej kategorii kosztorysowej. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności zidentyfikowania wydatków niekwalifikowanych, wielkość próby może zostać rozszerzona.

W przypadku, gdy projekt badawczy realizowany jest w ramach podmiotu złożonego (Grupa Podmiotów), audytor weryfikuje poniesione wydatki według doboru próby, której poziom z każdej kategorii kosztorysowej wynosi nie mniej niż 30% poniesionych kosztów zarówno u lidera jak i partnera/partnerów działających w ramach Grupy Podmiotów.

Audyty zewnętrzny powinien obejmować sprawdzenie następujących obszarów:

1. zgodności realizacji projektu z Umową, w tym kwalifikowalności poniesionych wydatków;
2. poprawności księgowania wydatków poniesionych w ramach realizowanego projektu, ich zasadności, sposobu udokumentowania i wyodrębnienia w ewidencji księgowej;
3. płatności wydatków związanych z projektem;
4. wiarygodności i terminowości sprawozdań z realizacji projektu (nie dotyczy kwestii merytoryczno-naukowych);
5. sposobu przechowywania i zabezpieczania dokumentacji dotyczącej projektu;
6. przestrzegania obowiązujących przepisów prawa krajowego i unijnego, w tym: przepisów o rachunkowości, zamówieniach publicznych i finansach publicznych, w tym w zakresie przestrzegania dyscypliny finansów publicznych;
7. spełnienia przez Kierownika projektu obowiązku przebywania przez co najmniej 50% czasu trwania projektu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pozostawania w dyspozycji podmiotu realizującego projekt;
8. zapewnienia obowiązku zamieszczania na aparaturze naukowobadawczej i innych urządzeniach zakupionych lub wytworzonych w ramach realizacji projektu logo Centrum, pełnej nazwy Centrum w języku polskim – „Narodowe Centrum Nauki” lub angielskim – „National Science Centre, Poland” oraz poprawnego numeru rejestracyjnego projektu;
9. zapewnienia obowiązku umieszczania we wszystkich publikacjach oraz opracowaniach będących wynikiem realizacji projektu pełnej nazwy Centrum w języku polskim („Narodowe Centrum Nauki”) lub angielskim („National Science Centre, Poland”) oraz poprawnego numeru rejestracyjnego projektu;
10. poprawności dokumentacji konkursowej dot. wyłonienia i zatrudnienia/zaangażowania wykonawców typu post-doc oraz stypendystów zgodnej z Regulaminem przyznawania

środków na realizację zadań finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki oraz Regulaminem przyznawania stypendiów naukowych NCN w projektach badawczych finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki;

11. funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w odniesieniu do realizacji projektu, w tym sposobu monitorowania realizacji projektu;
12. realizacji wniosków i zaleceń z wcześniejszych kontroli i audytów.

VI. Termin przeprowadzenia audytu zewnętrznego

Audyt zewnętrzny projektu rozpoczyna się co najmniej po zrealizowaniu 60% planowanych wydatków związanych z realizowanym projektem badawczym (łącznie kosztów bezpośrednich oraz kosztów pośrednich) i kończy się wraz datą zakończenia realizacji projektu badawczego.

W przypadku projektów kilkuletnich, których system finansowania podzielony został na etapy, warunki wskazane w zdaniu poprzedzającym odnoszą się do danego etapu finansowania projektu badawczego.

Audyt powinien obejmować okres od dnia uznania kwalifikowalności wydatków do ostatniego dnia zamkniętego okresu rozliczeniowego definiowanego w ujęciu miesięcznym, poprzedzającego termin rozpoczęcia audytu, przy uwzględnieniu progu procentowego wskazanego w zdaniu pierwszym pkt. VI.

VII. Zakres sprawozdania z przeprowadzonego audytu zewnętrznego

Na podstawie zebranych dowodów audytor sporządza pisemne sprawozdanie z audytu zewnętrznego zawierające opinię.

Sprawozdanie z audytu zewnętrznego powinno zawierać następujące elementy:

1. datę sporządzenia;
2. nazwę i adres audytowanego podmiotu;
3. nazwę konkursu, numer i tytuł projektu;
4. oświadczenie wykonawcy audytu zewnętrznego oraz osoby/osób uczestniczących w przeprowadzeniu audytu o bezstronności i niezależności od audytowanego podmiotu;
5. imiona, nazwiska i określenie uprawnień audytorów. Podmiot audytowany powinien dysponować dokumentacją potwierdzającą uprawnienia audytorów do przeprowadzenia audytu i okazywać je każdorazowo na wezwanie Narodowego

Centrum Nauki;

6. cele audytu;
7. podmiotowy i przedmiotowy zakres audytu;
8. termin, w którym przeprowadzono audyt;
9. ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania i kontroli audytowanego podmiotu w obszarze działalności objętym audytem;
10. informację o metodzie doboru i wielkości próby do badania;
11. wykaz wydatków poddanych audytowi (nazwa wydatku, kwota zawierająca łącznie koszty bezpośrednie i pośrednie, oznaczenie dokumentu księgowego);
12. informację o całkowitych wydatkowanych środkach finansowych w okresie objętym audytem (łącznie koszty bezpośrednie i pośrednie);
13. procentowy stopień wykorzystania środków finansowych w projekcie badawczym w okresie podlegającym badaniu na dzień rozpoczęcia audytu;
14. informacje na temat:
  - a) spełnienia obowiązku przebywania Kierownika projektu przez co najmniej 50% czasu trwania projektu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pozostawania w dyspozycji podmiotu realizującego projekt,
  - b) zapewnienia obowiązku afiliacji publikacji, opracowań będących wynikiem realizacji projektu oraz oznaczenia aparatury naukowobadawczej zgodnie z zapisami Umowy,
  - c) poprawności dokumentacji konkursowej dot. wyłonienia i zatrudniania/zaangażowania wykonawców na stanowisku typu post-doc oraz stypendystów.
15. zaprezentowanie ustaleń audytora w obszarach, o których mowa w pkt. V niniejszych Wytycznych;
16. określenie nieprawidłowości i uchybień w realizacji audytowanego projektu oraz analizę ich przyczyn i skutków;
17. zalecenia w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w realizacji audytowanego projektu;
18. kwalifikowany podpis elektroniczny lub równoważny wykonawcy audytu zewnętrznego oraz osoby/osób uczestniczących w przeprowadzeniu audytu.

VIII. Obowiązki podmiotu audytowanego

Podmiot audytowany ma obowiązek zapewnienia audytującym warunków niezbędnych do przeprowadzenia audytu, w szczególności:

1. niezwłocznego przedstawiania lub przesyłania żądanych dokumentów, potwierdzania „za zgodność z oryginałem” ich kopii oraz sporządzania z nich wyciągów, zestawień, wydruków i skanów w zakresie niezbędnym do realizacji celu audytu;
2. terminowego udzielania ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawach objętych audytem przez pracowników audytowanego podmiotu;
3. udostępnienia niezbędnych urządzeń technicznych, zapewnienia dostępu do Internetu oraz w miarę możliwości, oddzielnego pomieszczenia do pracy z odpowiednim wyposażeniem.

IX. Wymagania dotyczące terminów przekazania sprawozdania z audytu zewnętrznego projektów badawczych

Audytory przekazują podmiotowi audytowanemu sprawozdanie wraz z opinią oraz oświadczeniem o bezstronności i niezależności w terminie 7 dni kalendarzowych od dnia zakończenia audytu.

Audytowany podmiot przekazuje Narodowemu Centrum Nauki podpisane (kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub równoważnym) przez wykonawcę audytu zewnętrznego oraz osobę/osoby uczestniczące w przeprowadzeniu audytu sprawozdanie wraz z opinią oraz oświadczeniem o bezstronności i niezależności od audytowanego podmiotu a także ewentualne stanowisko do ustaleń zawartych w sprawozdaniu, w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia ich otrzymania, jednak nie później niż do daty zakończenia realizacji projektu badawczego.